ISSN 2222-5323

Міжнародний університет бізнесу і права
Київський міжнародний університет

Сучасні питання економіки і права

Збірник наукових праць

Випуск 1 (Серія: економічні науки)

Київ – 2015

ISSN 2222-5323

УДК 33+34](082)
ББК 65я43+67я43
С91

С 91 Сучасні питання економіки і права: зб. наук. праць. – К. : КиМУ, 2015. – Вип. 1(9). – 102 с.

Журнал внесено в оновлений перелік наукових фахових видань України з економічних наук під назвою «Сучасні питання економіки і права» (підстава: Наказ Міністерства освіти і науки України **№747** від **13.07.2015**).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор: Резнік Н. П., д.е.н., професор

Перший заступник головного редактора: Кожем'якіна С. М., д.е.н., професор

Заступник головного редактора: Білоусова С. В., д.е.н., професор

Відповідальний секретар: Кощенко К. В., к.е.н., доцент

Члени редколегії:
Білоусов О. М., д.е.н., професор
Вяткіна Т. Г., д.е.н., професор
Данченко Т. В., к.ю.н., доцент
Іванський А. Й., д.ю.н., професор
Жуйков Г. Є., д.е.н., професор
Збарський В. К., д.е.н., професор
Коміренко В. І., д.е.н., професор
Миськів Л. І., д.ю.н., професор
Могилевська О. Ю., к.е.н., доцент
Музиченко А. С., д.е.н., професор
Мягкова О. В., к.н. з держ. упр.
Телестакова А. А., к.ю.н., доцент
Транченко Л. В., д.е.н., професор
Троненко В. І., к.е.н., доцент
Шульгіна Л. В., д.е.н., професор
Шумна Л. П., д.ю.н., професор

У збірнику висвітлюються сучасні тенденції економіки України, інноваційні трансформації державного управління в Україні, розвиток бюджетних відносин; розкриваються особливості підвищення ефективності господарської діяльності підприємств; визначаються основні напрями удосконалення фінансової та грошово-кредитної системи України; досліджується досвід іноземних держав щодо розбудови національної економіки; аналізуються чинники впливу на глобальну систему міжнародних економічних відносин; визначаються засади вітчизняної і міжнародної системи правового регулювання, тенденції реформування правовідносин в Україні.

Для дослідників, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться проблематикою економіки та права.

Друкується відповідно до рішення Вченої ради Київського міжнародного університету, протокол № 03 від 31 жовтня 2014 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ №17357-6127Р від 24.12.2010 р.

© Міжнародний університет бізнесу і права, 2015
© Київський міжнародний університет, 2015
© Колектив авторів, 2015

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Бородін М.Ю.
Інноваційна стратегія реконструкції підприємств нафтогазового комплексу 5

Могилевская О.Ю., Могилевський Ю.В.
Эффективная стратегия маркетинга как ключевой фактор повышения конкурентоспособности предприятий промышленного комплекса 7

Остапенко Я.О.
Сфера послуг під кутом статистики 15

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Алієва А.Ю.
Методика оцінки соціально-економічного розвитку сільських територій 22

Байдала В.В., Талавиря М.П.
Можливості використання концепції національної інноваційної системи як базису для переходу до біоекономіки 25

Бородіна О.М.
Концептуальні основи сучасної моделі міжрегіональних взаємовідносин 29

Вяткіна Т.Г.
Оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств туристичної індустрії 32

Дучинська Н.І.
Формування ринкового розподілу доходів та його соціально-економічні наслідки в Україні 37

Кирилюк І.М.
Оренда землі в системі аграрних відносин 40

Мягкова О.В.
Аналіз форм та методів державного регулювання в сфері машинобудування 45

Прохорчук С.В.
Інвестиції як ресурс забезпечення інноваційної діяльності в регіоні 50

Скрипник Л.В.
Проблеми підвищення інвестиційної привабливості туристичної галузі Черкаської області 54

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Talavyrya M.P., Lymar V.V.
Biorefinery role in the bioenergy production 57

Reznik N.P.
Mechanism and advantages of competitiveness agricultural enterprises 60

ФІНАНСИ. ГРОШІ. КРЕДИТ

Бержанір І.А.
Теоретико-методичні аспекти аудиту фінансової звітності суб'єктів господарювання 68

Митяй О.В.
Основні аспекти бюджетування та принципи його побудови на підприємствах 71

АНОТАЦІЇ ДО СТАТЕЙ / ABSTRACTS TO ARTICLES

CONTENTS

ECONOMY AND MANAGEMENT OF ENTERPRISE

Borodin M.U.
Innovative strategy for the reconstruction of oil and gas companies 5

Mohylevska O.Y., Mohylevsky I.V.
Effective marketing strategy as key factor of increase the competitiveness of enterprises industrial complex 7

OstapenkoY.A.
The scope of services under the angle of statistics 15

MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY

Alieva A.Y.
Methodology of assessment of socio-economic development of rural areas 22

Baidala V.V., Talavyrya M.P.
To possibility of the use of conception of national innovative system as base for passing to bioeconomics 25

Borodina O.M.
Conceptual foundations of modern inter-relationship model 29

Viatkina T.G.
Evaluation of effectiveness of resource potential in touristic industry 32

Duchynska N.I.
Formation of income`s market distribution and its socio-economic impact in Ukraine 37

Kirilyuk I.N.
Land tenancy in the system of agrarian relation 40

Myagkova O.V.
The analysis of the forms and methods of state regulation in the sphere of mechanical engineering 45

Prokhorchuk S.V.
Investment as a resource ensuring of innovative activity in the region 50

Skrypnyk L.V.
The problems of increasing of investment attractiveness of tourism industry in Cherkasy region 54

WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Talavyrya M.P., Lymar V.V.
Biorefinery role in the bioenergy production 57

Reznik N.P.
Mechanism and advantages of competitiveness agricultural enterprises 60

FINANCES. MONEY. CREDIT

Berzhanir I.A.
Theoretical and methodological aspects of audit of financial statements of business entities 68

Mityay O.V.
Basic aspects of budgeting and principles of his construction are on enterprises 71

АНОТАЦІЇ ДО СТАТЕЙ / ABSTRACTS TO ARTICLES

15. О'Шонесси Дж. Конкурентный маркетинг : стратегический подход / О'Шонесси Дж.; [пер. с англ. Д. О. Ямпольской]. – СПб. : Питер, 2002. – 864 с.

16. Пономаренко В. С. Стратегічне управління підприємством / В. С. Пономаренко. – Х. : Основа, 1999. – 620 с.

17. Портер М. Е. Конкуренция / М. Е. Портер. – СПб. : ООО «ИД Вильямс», 2000. – 495 с.

18. Портер М. Е. Конкурентная стратегия. Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Е. Портер; [пер. с англ.]. – [2-е изд.]. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 452 с.

19. Прахалад К. К. Будущее конкуренции. Создание уникальной ценности вместе с потребителями / К. К. Прахалад, В. Рамасвани; [пер. с англ.]. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2007. – 352 с.

20. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент : Конкуренции и ситуации для анализа / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд; [пер.с англ.]. – [12-е изд.]. – М. : ИД «Вильямс», 2002. – 928 с.

21. Фатхутдинов Р. А. Стратегический маркетинг : учебник. / Р. А. Фатхутдинов. – М. : ЗАО «Бизнес-школа : Интел-Синтез», 2000. – 640 с.

22. Falkenberg A. W. Competition and Markets / A. W. Falkenberg // Journal of Macromarketing. – 2000. – № 20. – P. 431–445.

23. Hant Sh. D. Productivity Economic (Growth and Competition : Recourse Allocation or Recourse Creation?) / Sh. D. Hant // Business and the Contemporary World. – 1996. – № 10. – P. 367–394.

24. Jeanet J. P. Global marketing Strategies / J. P. Jeanet, H. D. Hennessey. – Boston : Houghten Miffin Company, 1995.

УДК 311.3/.4; 338.46
JEL C15; L8

СФЕРА ПОСЛУГ ПІД КУТОМ СТАТИСТИКИ

***Остапенко Я.О.**, к.е.н., доцент*
Національний університет державної податкової служби України

Постановка проблеми. Розвиток сфери послуг є фактором успішного розвитку всієї економіки держави. Головне призначення сфери послуг – створення умов для підвищення рівня і якості життя. Але, не зважаючи на важливість розвитку зазначеної сфери, вона залишається однією з найменш вивчених галузей. Тому дослідження сфери послуг, визначення особливостей та напряму її розвитку, а також прогнозування розвитку на майбутнє зумовило актуальність зазначеної проблеми. На нашу думку, найбільш ефективним буде дослідження даної сфери діяльності саме з статистичного погляду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Розвитку сфери послуг в Україні досліджували: Гращенко І.С. [1], Конах С.С.[2], Кучин С.П., Сарматицька Н.В. [3], Моргулець О.Б. [4], Саїнчук Д.В. [5], Сидорова А.В. [6], Сікірніцька І. А., Кучерук С. С.[7]. Але разом з тим можна стверджувати, що дана сфера діяльності залишається маловивченою.

Формулювання цілей статті полягає у визначенні тенденції розвитку сфери послуг, факторів впливу на розвиток сфери та дослідження перспектив її розвитку на майбутнє за допомогою статистичного інструментарію.

Виклад основного матеріалу. В умовах ринкової системи господарювання постає все більша необхідність в розвитку сфери послуг, так як ця сфера діяльності є відображенням рівня соціально-економічного розвитку та життя будь-якої країни. В економіці розвинених країн частка послуг у ВВП складає більше ніж 70% і має тенденцію до подальшого зростання. В Україні вона складає близько 50%. Отже, сфера послуг – це один з найперспективніших ринків, який вимагає злагодженої та ефективної роботи підприємств, що належать до даної сфери діяльності, та існуючого попиту серед клієнтів.

У 2014 році в Україні понад 65% від загальної кількості зареєстрованих суб'єктів економічної діяльності складали підприємства сфери послуг (таблиця 1).

З таблиці видно, що до даної галузі діяльності здебільшого входять середні та малі підприємства, що за даних економічних та фінансових умов функціонування полегшує їх існування та розвиток.

Таблиця 1

Розподіл підприємств за видами та сферою діяльності у 2014 р. [8]

Виробнича сфера						Сфера послуг					
од		%				од		%			
118821		34,85				222160		65,15			
в тому числі:											
великі підприємства		середні підприємства		малі підприємства		великі підприємства		середні підприємства		малі підприємства	
од	%	од	%	од	%	од	%	од	%	од	%
318	0,27	8303	6,99	110200	92,74	178	0,08	7590	3,42	214392	96,5

Примітка: Дані підраховано без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції, результатів діяльності банків, бюджетних установ та без урахування зміни підприємствами основного виду економічної діяльності у 2014 році.

Найбільше підприємств сфери послуг у 2014 році зосереджено в м. Київ, Одеській, Дніпропетровській та Харківській областях (рис. 1).

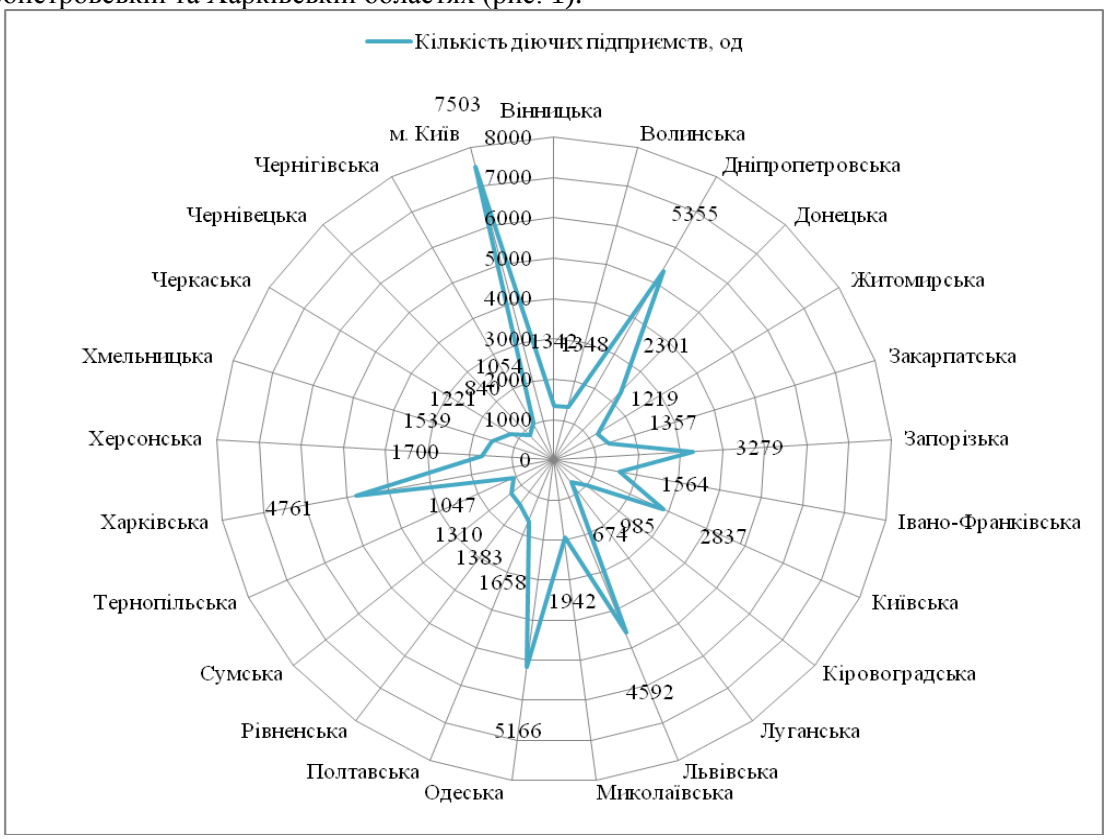

Рис. 1. Розподіл підприємств сфери послуг у 2014 р. [9]

Такий розподіл підприємств пояснюється віднесенням зазначених областей до промислово-, курортно- та бізнес- розвинених регіонів, а також транспортного сполучення.

За видами діяльності найбільшу питому вагу у 2014 році складали підприємства, що здійснювали операції з нерухомим майном, професійну, наукову та технічну діяльність, надавали послуги транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл підприємств сфер послуг у 2014 р. [9]

Найменший відсоток підприємств мають підприємства, що надають послуги з інформації та телекомунікації. Водночас дослідження показує, що обсяг наданих даними підприємствами у 2014 році послуг, має не найвищі показники (рис. 3).

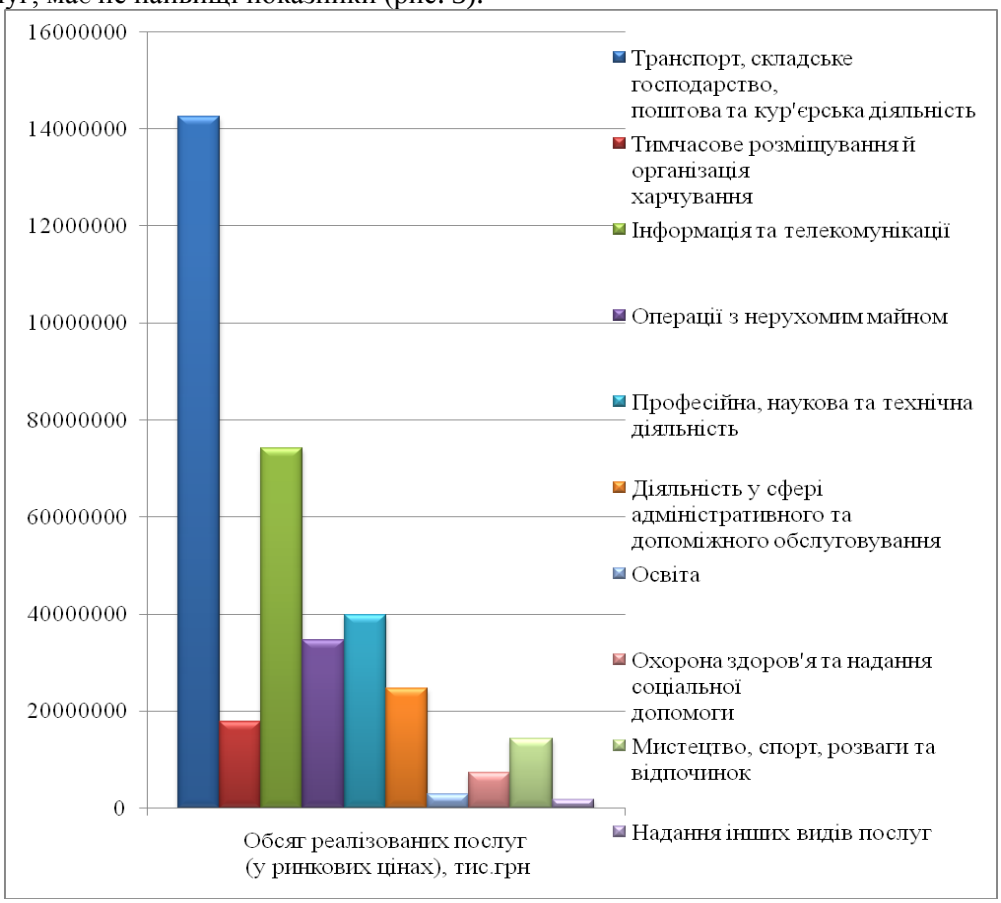

Рис. 3. Обсяг реалізованих послуг році підприємствами сфери послуг у 2014 р. [9]

Рисунок засвідчує, що найбільше послуг надано підприємствами транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (142579,35 млн.грн.), а також інформації та телекомунікації (74271,84 млн. грн.), останнє з яких має найменший відсоток діючих підприємств

(див. рис. 2). Зазначені вище сектори діяльності, що мають найбільший відсоток діючих підприємсв, відображують середні оказники щодо наданих послуг (близько 40 млн. грн.), найменше надано послуг закладами освіти, охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, а також інших видів послуг (ремонт комп'ютерів, побутової техніки та надання інших індивідуальних послуг).

З 2010 по 2014 роки надання послуг підприємствами в розрізі видів послуг має нерівномірний характер (таблиця 2):

Таблиця 2

Темпи зміни наданих послуг підприємствами за видами діяльності,% [9]

	2010	2011	2012	2013	2014	Середньорічний темп зростання
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	-	120,69	104,48	72,08	105	98,83872446
Тимчасове розміщування й організація харчування	-	118,72	111,04	110,55	288,16	143,152503
Інформація та телекомунікації	-	-	-	-	102,19	102,19
Операції з нерухомим майном	-	122,77	83,96	87,86	99,98	97,54774948
Професійна, наукова та технічна діяльність	-	114,85	107,24	98,83	81,37	99,76087026
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	-	-	-	-	82,51	82,51
Освіта	-	103,05	96,15	98,57	90,19	96,8779872
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-	119,39	105,24	111,05	77,43	101,9516253
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-	123,36	127,4	62,98	121,48	104,7159428
Надання інших видів послуг	-	116,13	98,23	187,69	76,25	113,0361581

За дослідженням найбільший середньорічний темп зростання спостерігається з надання тимчасового розміщення й організації харчування (щорічно обсяг наданих послуг зростав в середньому на 43%). Спосерігається й зменшення наданих послуг з таких видів діяльності, як: «Операції з нерухомим майном», «Професійна, наукова та технічна діяльність», «Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування», «Освіта».

З точки зору задоволення потреб споживачів, обсяг реалізованих у 2014 році послуг у ринкових цінах становив 360,6 млрд. грн., із якого 236,7 млрд. грн., або 65,7%, припадало на обсяг послуг, реалізованих підприємствам, організаціям та установам (решта населенню та іншим споживачам) (рис. 4).

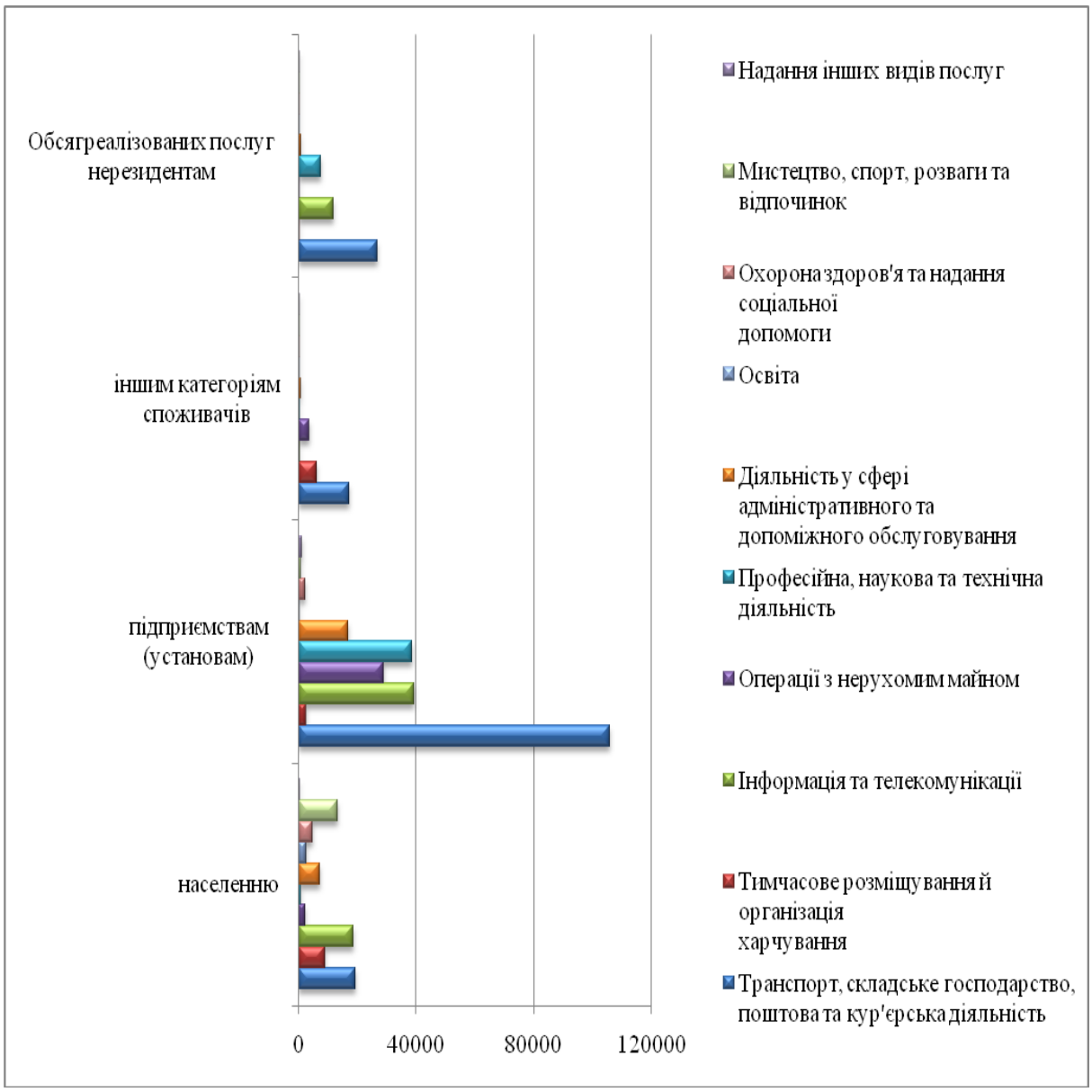

Рис. 4. Обсяг реалізованих послуг підприємствами сфери послуг за категоріями споживачів у 2014 р. [9]

Обсяг послуг, реалізованих населенню становив 78,8 млрд.грн., або 21,9% загального обсягу послуг, реалізованих усім споживачам.

Найбільшу частку послуг, реалізованих у 2014 році населенню, становили послуги транспорту (22,4% загального обсягу послуг, реалізованих населенню) та послуги телекомунікацій (електрозв'язку) (20,9%). Крім зазначених, у населення користувалися попитом послуги у сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку (17,0%), у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (9,1%), організації харчування (8,8%), з охорони здоров'я (6,1%), освіти (3,3%), з проведення операцій з нерухомим майном (2,9%), готелів і подібних засобів тимчасового розміщування (2,7%).

За останні п'ять років обсяг реалізованих підприємствами сфери послуг має тенденцію до постійного зростання, але обсяг наданих послуг населенню, в 2014 році дещо знизився (рис. 5).

Однією з причин зменшення попиту населення на деякі послуги є постійне підвищення цін (тарифів) на них. Порівняно з 2013р. роздрібні ціни та тарифи на послуги зросли у середньому на 8,8%. Найбільше у 2014 році зросли ціни (тарифи) на послуги туристичних агентств і туристичних операторів (на 47,1%); пасажирського авіаційного транспорту (на 29,3%); пасажирського залізничного транспорту міжміського сполучення (на 17,7%); у сфері фотографії (на 16,6%); іншого

пасажирського наземного транспорту (на 12,1%); медичної та стоматологічної практики (на 8,9%); діяльності інших засобів тимчасового розміщування (на 7,3%) [7].

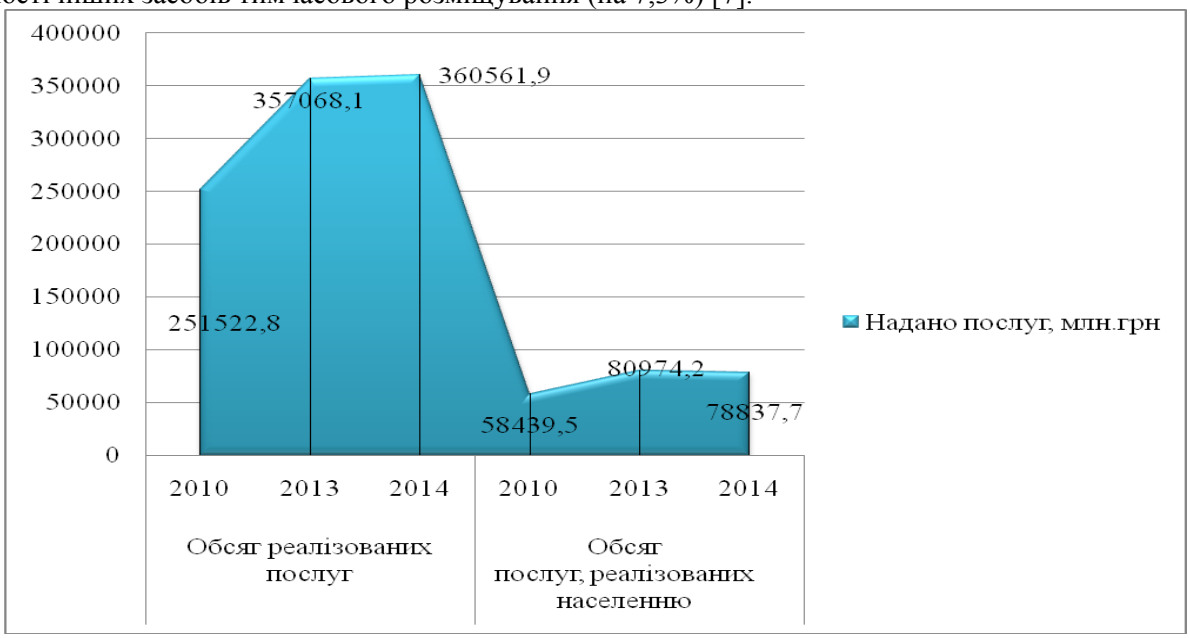

Рис. 5. Динаміка наданих послуг підприємствами сфери послуг [10]

Під час дослідження на увагу заслуговує й зовнішньоекономічна торгівля послугами (рис. 6).

Рис. 6. Динаміка зовнішньї торгівлі послугами [10]

З рисунку видно, що в Україні послуг більше експортується ніж імпортується. Найбільш активно торгівля послугами здійснювалась в 2013 році. В 2014 році експорт та імпорт послуг зазнали спаду, що пояснюється політичною, економічною та фінансовою нестабільністю країни.

Найбільше послуг експортується до Швейцарії (833,3 млн.дол.США у 2014 році), а імпортується з Російської Федерації (885,8 млн.дол.США у 2014 році). Найбільшим експортером та споживачем послуг є м. Київ (у 2014 році: 31% експортованих послуг та понад 40% імпортованих послуг). У структурі експортованих та імпортованих послуг у 2014 році найбільшу питому вагу займають транспортні послуги: 53% з експорту та близько 22% імпорту [8].

За умови, що виявлена тенденція реалізації послуг підприємствами сфери послуг збережеться й надалі, зпрогнозовано обсяг наданих послуг за середнім абсолютним приростом та середнім темпом зростання на 2015 та 2016 роки (таблиця 3).

Таблиця 3

Динаміка та прогнозування обсягу наданих послуг підприємствами сфери послуг [9]

Роки	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Обсяг наданих послуг підприємствами сфери послуг, млн.грн.	224583,6	257123,3	308160,6	329175,2	357068,1	360561,9
Абсолютний приріст, млн. грн.	-	32539,7	51037,4	21014,6	27892,9	3493,8
Середній абсолютний приріст, млн. грн.						27195,7
Прогноз за середнім абсолютним приростом, млн. грн.						
Прогнозуємий період, роки					2015	2016
Обсяг наданих послуг підприємствами сфери послуг, млн. грн.					387757,6	414953,2
Темп зростання, %	-	114,5	119,8	106,8	108,5	101,0
Середній темп зростання, %						12,92
	Прогноз за середнім тепом зростання, млн.грн.					
Прогнозуємий період, роки					2015	2016
Обсяг наданих послуг підприємствами сфери послуг, млн. грн.					46584,6	6018,7

Отже, за даними прогнозу можна стверджувати, що сфера послуг в Україні розвиватиметься й надалі, що є потенціалом економічного розвитку держави.

Висновки. За результатами дослідження виявлено, що сфера послуг є перспективною сферою соціально - економічного розвитку країни. Необхідними умовами, що сприятимуть нормальному функціонуванню та розвитку ринку послуг, є нормативно - правове забезпечення розвитку даної сфери, сприяння інноваційному інвестуванню, ефективне промислове виробництво. Що в свою чергу сприятиме становленню України як стабільної, розвиненої та квітучої держави.

Список використаних джерел:

1. Гращенко І. С. Проблеми та особливості прогнозування на підприємствах сфери послуг / І. С. Гращенко. // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 3. – С. 175–179.

2. Конах С. С. Роль сфери послуг у формуванні ВВП / С. С. Конах. // Молодий вчений. – 2014. – № 12. – С. 159–161.

3. Кучин С. П. Особливості та перспективи розвитку сфери послуг в Україні / С. П. Кучин, Н. В. Сарматицька. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 3. – С. 43–46.

4. Моргулець О. Б. Роль сфери послуг в економічній системі України [Електронний ресурс] / О. Б. Моргулець. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_em/2010_7_2//27.pdf.

5. Саїнчук Д. В. Сфера послуг як пріоритетний напрямок економічного розвитку в умовах переходу до економічних знань [Електронний ресурс] / Д. В. Саїнчук. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua /portal/soc_gum/znpen/2010_6/9_sfera.pdf.

6. Сидорова А. В. Методи аналізу і прогнозування розвитку підприємств сфери послуг : автореф. дис. докт. екон. наук : 08.06.01 / А. В. Сидорова; Донецький національний університет Міністерства освіти і науки України. – Донецьк., 2003. – 22 с.

7. Сікірніцька І. А. Перспективи розвитку сфери послуг в Україні / І. А. Сікірніцька, С. С.Кучерук // Інноваційна економіка. – 2013. – № 5. – С. 164–165.

8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/

9. Діяльність підприємств сфери послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/

10. Україна у цифрах у 2014 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/